

Лист

до редакції

ЩО В ІМЕНІ ТОБИ МОЄМУ... (З ПРИВОДУ ОДНІЄЇ “АВТОПРЕЗЕНТАЦІЇ”)*

“— З дозволу Вашої Величності, — сказав Валет, — я цього листа не писав, і вони цього не доведуть. Там немає підпису. — Тим гірше, — сказав Король. — Значить, ти щось погане *задумав*, а то підписався б, як усі чесні люди.”

(“Автопрезентація” Л’юїса Керрола)

“Розумієш, що таке Unterschrift, мавпо? Це підпис! Повтори це!”

(“Автопрезентація” Ярослава Гашека)

“Автопрезентація” праці “Американський романтизм. Полікритика”, вміщена у №12 журналу “Слово і час”, сама по собі може вважатися знаковим продуктом нової інформаційної доби, коли свобода слова сягає таких висот, що будь-хто може звільнити будь-яке слово від будь-якого автора. Йдеться про нові можливості “вільно” виривати чужі слова з контексту і використовувати їх для підпільного (тобто анонімного) виробництва дьогтю. Тож, згадана “автопрезентація” може вважатися *знаковою* не лише тому, що її виробником є відчайдушно сміливий *Знак* — NN, а й тому, що вона засвідчує значний потенціал деконструктивно-психологічної софістики як способу підклимного паплюження чужих “брендів”. Не випадково П.І.Чічиков угледів чудову перспективу обробки з мертвими душами саме у місті NN.

Наш Знак-Анонім, власне, нічого свого не написав, але він втілює своє специфічне бачення складної праці. Тож, оскільки NN пропонує у рубриці “Погляд” автопрезентацію, виготовлену за власним рецептом “замість рецензії”, то у даному випадку важливо відгукнутися на його “погляд”, тобто на те, що він *“задумав”*. (Адже, як вважав один знайомий монарх Аліси, коли не підписуєшся, то *“задумати”* можна різне.)

Дуже схоже, що у даному випадку “задум” варто шукати у площині недобросовісної конкуренції. Очевидно відважний NN щиро вважає, що вдале поєднання “транзитного сервера” з оригінальністю довільного монтажу уривків пошматованого тексту цілком звільняє всякого анонімного “іміджмейкера” від будь-якої відповідальності за адекватність представлення авторської концепції, у даному конкретному випадку від потреби адекватного представлення полікритики як міждисциплінарного наукового підходу. У розумінні аноніма такий літературний піар-символізм і є символом “мовчазної еманіпації” літературної критики. Мовчазної у тому сенсі, що нарешті можна свідомо ігнорувати принцип холізму і *мовчки*, “за кадром”, привласнювати парадигмальну функцію автора. Звісно, з будь-якого матеріалу завжди можна виготовити “піратську копію” без класичних ознак наукової репрезентативності. Однак, досить смішно і сумно пояснювати, що, за своєю міждисциплінарною суттю, полікритика є у першу чергу *репрезентативною* спробою збагачення “системи знаків”.

Нашвидкоруч виготовлена NN компіляція нагадує кумедний випадок повної неадекватності сприйняття, описаний М.Мак-Люеном у “Галактиці Гутенберга”. Дослідник

* Подається в авторській редакції

розповідає, як мешканці африканського селища розгледіли в учбовому фільмі про необхідність санітарної очистки території тільки якусь курку. Так само і у полікритиці американського романтизму шановний NN помітив тільки те, що припало йому самому до смаку, підмінивши плуралізм методологічних підходів власним “плюй-ралізмом”.

У даному випадку роздуми Жака Дериди з приводу складних проблем “структури”, “знаку” і “гри” у дискурсі наук про людину можуть суттєво допомогти зрозуміти таку технологію. Приміром, допомогти збагнути, а як же саме “певна людина”, котра погоджується стати “знаком”, може використовуватися “певною структурою” для “певної гри” з іншою людиною.

NN — це анонім, а не псевдонім. Його, нажаль, не можна дослідити за всіма законами образотворчого мистецтва. Анонім — це не маска, а дірка, котра використовується у якості точки зору. Його застосовують для того, щоб прискіпливо придивлятися до “найбільш цікавих деталей”, та інколи не помічають головного: за деревами — лісу, за буквами — слова, за словами — думки, за думками — ідей. У таких випадках і розпочинається славна епоха панування риторики над логікою, цифри над буквою, друкарського верстака над поетичною уявою та літературознавства над літературою.

Свого часу З.Фройд, проголосивши вихід за межі індивідуальної психології, зазначив, що молода психоаналітична наука прагне повернути більше, ніж вона запозичила з інших галузей знання. Видрукувавши свої праці, Фройд нікого не силував їх читати. Він просто зробив доступною психоаналітичну методологію та розширив горизонти наукової дискусії. Дивно пояснювати це NN, який мав би бути обізнаним у таких питаннях.

Брак “феноменології духу” у будь-якій “критиці критики” спричиняє серйозні деформації живого голосу і думки того поета або письменника, чию нову “присутність у світі” намагається спровокувати той чи інший дослідник літератури. М.Бахтін, приміром, взагалі підкреслював, що автор присутній лише у цілому того чи іншого твору, і його “немає в жодному виокремленому моменті цього цілого, і менш за все у змісті, відірваному від цілого”. Тільки розуміння “цілого” дозволяє збагнути авторський задум апробації естетики романтизму на “тренажері” психоаналітичних технологій. І таке випробування доводить самодостатність романтизму і як світобачення, і як “життєвого світу”. М.Бахтін наголошував, що “суб’єкт — це не річ”, і його пізнання може бути лише діалогічним. Тож, монологічна літературна “автопрезентація”, котра не презентує внутрішній діалог з автором, є монологом папуги. (Хоча насправді у своїй селекції тексту лінгвістично обдаровані папуги є значно менш упередженими у концептуальному відношенні. Вони, принаймні, цілеспрямовано не нівечать концепт та не нав’язують слухачам своїх перверсійних смаків.)

Варто зробити ще одне коротеньке зауваження. Схоже, що наш NN дуже не любить Конституцію України, котра у пункті 2 статті 54 чітко визначає, що *“ніхто не може використовувати або поширювати ... без згоди”* автора результати його творчої діяльності, *“за винятками, встановленими законом”*. Нещодавно схвалений закон України про охорону інтелектуальної власності суттєво конкретизує зазначений конституційний принцип і робить жанр автопрезентації, здійснюваної без будь-якої участі виробника продукту, справою вельми небезпечною навіть для аноніма. Адже тепер у вітчизняному правовому полі це є чистісінький кримінал. Навіть коли геть не поважаєш професійну гідність колег-науковців, закон краще поважати. Бо можна, приміром, випадково отримати ексклюзивне право на придбання власним коштом усього тиражу тієї наукової праці, яку взявся “автопрезентувати”.

Із надією на цілковите анонімне порозуміння

Щиро Ваш XXL*

* Нам здається, що у цих трьох літерах є щось “хронічне”, щось від Гала Аноніма.

